

El meu veí Narcís-Jordi

Una presència de més de trenta anys

Per les vigílies de Fires de 1994, Narcís-Jordi Aragó em va regalar una producció seva, de tirada limitada (*Teoria i pràctica de Girona*), que anava dins d'una capsa de cartró i duia un linogravat de Miquel Plana. Me la va dedicar «amb el bon record de la feina compartida i els millors auguris per a la que encara està per fer». La feina compartida havia sorgit, força temps abans, pel fet de ser veïns del carrer de les Ballesteries, ja que quan ell i la Mercè Huerta es van casar —l'any 1961— van venir a viure davant mateix del meu domicili. Aleshores ell feia d'advocat i escrivia a *Vida Catòlica*.

JOSEP CLARA > TEXT

Des de la finestra o els balcons de casa, els components de la família Aragó-Masó —la dels pares i la seva, i també la dels oncles Joan i Josefina, tots classificables dins la dreta catòlica i catalanista— m'eren familiars, i els identificava quan sortien al balcó, especialment durant les processons religioses de Setmana Santa i Corpus o durant els aiguats que van inundar el carrer. Però, perquè es produís un vincle directe entre nosaltres dos, encara hagueren de passar sis anys. Va ser quan s'acabà l'etapa de Carmen Alcalde al davant de *Presència* i ell esdevingué director del setmanari, gràcies a la injecció monetària del bisbe Narcís Jubany. Llavors li vaig fer arribar uns escrits per si els volia publicar.

A partir d'aquella primera trobada, l'octubre de 1967, la relació va créixer progressivament. Em va publicar altres escrits i fotografies i, el maig de 1968, va convidar-me a les reunions setmanals de redactors i col·laboradors,

en què es comentava el número de la revista acabat de sortir de màquines i es preparava el de la setmana vinent. Allà vaig tenir l'oportunitat de conèixer Francesc Ferrer, Joan Ribas, Jordi Dalmau, Modest Prats, Pius Pujades, Joan Vidal i Gayolà... i de retrobar, poc després, l'Enric Marquès.

En el reducte íntim

El pas següent va arribar el juliol de 1969, quan va introduir-me a la tasca de compaginar el setmanari. Cada dissabte, havent dinat, i fins que, el juliol de 1971, el govern decretà la suspensió de la publicació, la trobada fou una cosa habitual. Jo només havia de travessar el carrer i pujar al segon pis de la casa Masó.

Cada dissabte, havent dinat, la trobada fou una cosa habitual. Jo tan solament havia de travessar el carrer i pujar al segon pis de la casa Masó

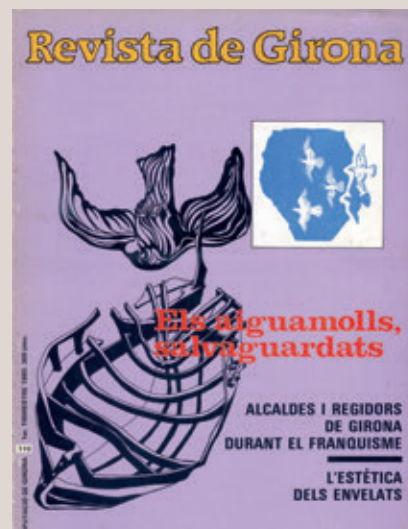

>> Portada de *Presència* de l'any 1968. A la plana anterior, Narcís-Jordi Aragó i Mercè Huerta a la casa Masó en una foto de Jordi Puig.

En aquell lloc, al voltant d'una taula familiar i rodona, sobre paper pautat, distribuïem els textos i les il·lustracions, i també la publicitat del número que s'havia de dur a la impremta. Val a dir que la tasca era pacient, ja que calia comptar lletres, ratlles, cíceros, triar els tipus i els cossos de lletra en funció de l'espai disponible, per tal que el linotipista de la impremta pogués convertir en lletres de plom els mecanoscrits i

<< *Narcís-Jordi Aragó amb els autors de Girona grisa i negra just el dia de la presentació. D'esquerra a dreta, Just Casero, Pius Pujades, Jaume Guillaumet i ell mateix. Estiu 1973.*

<< *Primer número de la Revista de Girona sota la direcció de Narcís-Jordi Aragó, a l'any 1985.*

després l'operari del taller els ajustés a la pauta de cada pàgina. També ideàvem la portada, i en una ocasió –per anunciar un número dedicat a les inundacions– vaig fer-ne el dibuix original.

Així, de cara a la galeria del riu, en un ambient tranquil i casolà, vaig tractar i conèixer l'Aragó en el reducte més íntim de la casa Masó. Era una persona austera, ben documentada, que sempre tenia revistes a mà per aprofitar-ne les il·lustracions sobre els temes més dispars; un ésser sensible a totes les inquietuds culturals, generós, que acceptava el risc de ser director d'una publicació que era considerada perillosa des del punt de vista de l'ortodòxia franquista i que ho feia sense cobrar, i sense cap altra ambició política que la de guanyar espais per a la democratització del país.

Dirigir, en aquest cas, a més de la responsabilitat material de confeccionar un setmanari, també volia dir sofrir les ires i les multes de l'autoritat, ser titllat de desafecte i element perillós. Però, a l'Aragó, el repte del periodisme crític l'omplia emotivament més que la professió d'advocat. Penso que, en aquesta etapa, podem situar l'Aragó més valent i atrevit, que havia evolucionat dins les posicions de la democràcia cristiana i promovia el pluralisme «ben entès», al marge de tota radicalitat.

La confiança que em demostrà va ser gran. Un dia d'abril de 1970 hagué

de viatjar a Sant Sebastià per assistir a un festival de teatre, i em deixà la revista mig embastada, per tal que jo la rematés i la duqués a la impremta. Des del País Basc em va trametre la seva secció habitual –«Textual»– confegida durant el viatge, amb una carta en què em deia: «Anem passant els dies del Festival amb tota mena d'incidents, obres prohibides per la censura, rumors d'un cop d'estat a Madrid, telegrams de protesta al Sr. Sánchez Bella [...] No hi ha representació que no acabi amb "pateo" i totes comencen amb una estona de crits, des que s'apaga el llum fins que s'alça el teló. Els crits són "censura, no; libertad, sí". Què et sembla? Tot això no ho posis pas a la Taula de Redacció. Fes-la bonament amb les notícies que tinguis a mà [...] Jo des d'ací estic desambientat i no sabria què dir: tu la faràs millor. Espero que no tinguis massa problemes amb les coses pendents i que facis una autocensura severa a fi d'evitar problemes».

Mestre de periodistes

D'aquesta etapa, doncs, guardo els millors records del mestratge de l'Aragó

Acceptava el risc de ser director d'una publicació considerada perillosa des del punt de vista de l'ortodòxia franquista, sense cobrar i sense cap ambició política

en la pràctica del periodisme. Vam veure'ns també, durant un temps, quan *Presència* pogué reparèixer el 1974, per bé que internament aquell fou un període més complicat per a les relacions personals. I, uns anys després, el 1985, a la *Revista de Girona*, on ens retrobàrem amb l'Enric Marquès. En aquestes noves etapes ja havia deixat de ser veí de l'Aragó, i els meus interessos no sempre es corresponien amb els seus.

Els millors auguris per a la feina que encara estava per fer, als quals ell es referia en la dedicatòria indicada de 1994, tenien relació amb l'aplec d'articles del malaguanyat Enric Marquès (*L'art, la ciutat i el món*) i l'epistolari de Carles Rahola, una tasca feta conjuntament i que ens dugué, altra vegada, a coincidir en el marc únic de la casa Masó i també a la llar dels Rahola. En aquell temps, ell era funcionari de la Cambra de Comerç i hi dirigia el Centre d'Informació i Documentació, però dedicava hores a les coses que li abellien, entre les quals la reivindicació d'artistes i escriptors del segle xx. Fou un altre instant memorable per certificar les qualitats humanes i professionals del meu antic veí Narcís-Jordi, enemic de la improvisació, cronista selecte i tot un referent en el periodisme català.

Josep Clara és professor d'Història Contemporània a la UdG.